

Neurolog värnar om patienters rätt

Neurologen Kjeld Hougaard har utsetts som sakkunnig i arbetet med regeringens nationella handlingsplan för sjukvården.

– Min merit i det här sammanhanget är nog att jag arbetat med förändringsarbete i sjukvården sedan 1991, berättar Kjeld Hougaard, som tidigare varit chefläkare på Malmö sjukvårdsförvaltning. Nu lämnar han tjänsten som regionöverläkare i Skåne – ett slags chefläkare på regionnivå – för arbetet som sakkunnig på Socialdepartementet.

Tjänstgör i Malmö

Arbetet med handlingsplanen ska ta 40 procent av arbetstiden. Resten av tiden arbetar han som neurolog i Kristianstad och Malmö.

Kjeld Hougaard ser som sin uppgift att belysa patienternas perspektiv i handlingsplanen.

– Jag vill vara med och se till att sjukvården blir meningsfull ur ett patientorienterat perspektiv, att sjukvården utvecklas så att patienterna har större chanser att hamna rätt i vårdapparaten, förklarar han.

– Till exempel hur patienternas rätt när det gäller att välja behandlingsformer kan tillgodoses och säkras.

Kjeld Hougaard ger ett aktuellt exempel från hemmaplan: I Malmö diskuteras om patienter med njursvikt ska ha möjlighet att välja njurtransplantation från en donator vars njurar kan vara sämre än normalt, exempelvis från en gammal människa.

– Jag anser att patienten, om hon vill och om det är två fullgoda alternativ, ska ha rätt att själv ta ställning till om

hon vill chansa på en donation och slippa dialys eller fortsätta med dialysen. Idag är det läkaren ensam som bestämmer, säger Kjeld Hougaard.

Satsning på primärvård

Det är socialminister Lars Engqvist som tagit initiativet till att en nationell handlingsplan för sjukvården ska utformas. (Se LT nr 36/99.) Förutsättningarna för handlingsplanen är redan lagda: Den ska innebära en kraftig satsning på primärvård, äldrevård och psykiatri, en större etableringsfrihet i primärvården, att sjukhus inte ska drivas med vinstintresse och att personalen ska få ökat inflytande.

Under tiden då Lars Engqvist var chefredaktör på tidningen Arbetet i Malmö hade han och Kjeld Hougaard kontakt i diskussioner om etikfrågor i vården.

Anna Filipsson

rades förväntade jag mig inte alls att den skulle säljas i över 400 000 exemplar och dessutom bli till film.

– Att både filmen och boken väckt stor uppmärksamhet beror förmodligen på att alla, både läkare och andra, kan känna igen sig i någon av de många historier som berättas, säger Martin Winckler.

– Mest skrev jag boken för att visa att en läkare är en människa som alla andra. Jag ville också sätta på pränt några av alla de människoöden, som en läkare möter och som i vanliga fall inte går till »historien». Men boken är också ett ideologiskt inlägg, säger Martin Winckler.

Röster som sällan hörs

Han hävdar att många franska läkare arbetar på samma sätt som Bruno Sachs, men att deras röster sällan hörs i maktens korridorer.

– De flesta medicinare har svårt att handskas med den smärta de dagligen ser hos patienterna. En del stålsätter sig och blir cyniska. Andra tar till droger och alkohol. Vissa blir väldigt oroliga för sina egna familjer. Ytterligare andra väljer att specialisera sig tekniskt för att kunna upprätta en distans, säger Martin Winckler.

Han är kritisk mot läkarutbildningen.

– Urvalssystemet bygger på att sälla ut dem som är bäst på att lära sig saker utantill. Men studenterna borde också testas på förmågan att »vårda», anser Martin Winckler.

Han tycker att medicinstudierna

upptas till alltför stor del av ovanliga sjukdomar och hur man ställer en diagnos, men väldigt lite av hur de framtida läkarna ska kunna handskas med allt det lidande som de kommer att ställas inför, både psykiskt och medicinskt.

Debatten om att cancerpatienter har full rätt till morfinpreparat har till exempel inte många år på nacken i Frankrike. Han anser också att allmänmänskligt lidande underskattas inom vården.

– Vissa läkare är rena »terrorister». De säger kort och gott till patienter att »de inte har någonting». Men det finns ju alltid en anledning till att en människa söker upp en läkare, säger Martin Winckler. Därav Bruno Sachs replik till en patient:

– Ni är inte sjuk. Men ni lider.

Anna Trenning-Himmelsbach

Fotnot:

Filmen »La Maladie de Sachs, som nyligen haft premiär i Frankrike, har regisserats av Michel Deville.

Boken »La Maladie de Sachs» gavs ut av det franska bokförlaget P.O.L 1998. Den håller på att översättas till flera andra språk, däribland norska och engelska.

Gävleborgs läns landsting fanns

tyvärr inte med i sammanställningen i LT nr 41 över vilken ersättning läkare får när de arbetar vid nyår. I Gävleborgs län får ingen något extra utöver avtalsenlig lön för nyårsjobbet. •

– **Boken skildrar egna** erfarenheter, skröner som andra har berättat och vissa delar är uppdiktade, säger Martin Winckler författare till *La Maladie de Sachs*.

ning och ägnar övrig tid åt att skriva. Tidigare hade han en egen mottagning och gjorde aborter på ett sjukhus, precis som romanfiguren Bruno Sachs. Han är förundrad över att boken blivit till en försäljningssuccé och nu håller på att översättas till en rad andra språk.

– Boken skildrar egna erfarenheter, skröner som andra har berättat och vissa delar är uppdiktade. När den publice-